

Projekt

z dnia 9 kwietnia 2021 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR ...../...../2021
RADY POWIATU W OLECKU**

z dnia ..... 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821 i z 2021 r. poz. 159) Rada Powiatu w Olecku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Olecku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Tomasz Kosobudzki

Załącznik
do Uchwały Nr ...../...../2021
Rady Powiatu w Olecku
z dnia ..... 2021r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021-2023

Olecko 2021

Spis treści:

I. WSTĘP.....	3
II. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W OLECKU JAKO ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	3
III. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	4
IV. DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLECKIM W LATACH 2018-2020.....	5
1. Rodzinna piecza zastępcza.....	5
2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	13
3. Osoby usamodzielniane.....	17
V. WSPÓŁPRACA Z GMINAMI.....	18
VI. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE OLECKIM.....	20
VII. CELE PROGRAMU I DZIAŁANIA.....	23
1. Cel szczegółowy I. Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej.....	23
2. Cel szczegółowy II. Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej.....	25
3. Cel szczegółowy III. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej.....	27
4. Cel szczegółowy IV. Podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	29
5. Cel szczegółowy V. Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu oleckiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	29
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	32
IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	32

I. WSTĘP

Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej należy do zadań własnych powiatu zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program rozwoju pieczy zastępczej służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

Celem programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie powiatu oleckiego oraz aktualne zweryfikowanie potrzeb wynikających z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na trzy kolejne lata ma na celu usprawnienie zadań nałożonych przez ustawodawcę. Program zawiera cele i kierunki działań, które będą podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku i Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych oraz Domów im. J. Korczaka w Olecku i ich wychowanków. Ponadto wskazuje limit rodzin zastępczych zawodowych na kolejne lata.

Program wykazuje także konieczność podnoszenia kompetencji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Administracyjnego Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych i Domów im. J. Korczaka, celem aktualizacji i poszerzenia wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do efektywnej pracy z rodziną i podopiecznymi.

II. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W OLECKU JAKO ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zarządzeniem Starosty Oleckiego Nr 38/2011 z dnia 25 października 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Uchwałą Nr XXXIX/236/2018 Rady Powiatu w Olecku z dnia 26 kwietnia 2018 r. został przyjęty do realizacji kolejny Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 w celu usprawnienia realizacji zadań nałożonych ustawą oraz pozyskania środków z zewnątrz. Program był monitorowany na podstawie sporządzanej sprawozdawczości, a informacje na temat jego realizacji przedkładane były Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum

Pomocy Rodzinie w Olecku. Koordynatorem Programu było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

Zarządzeniem Nr 31/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku powołał Zespół do opracowania 3-letniego Powiatowego Programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023. Program został opracowany w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu oleckiego latach 2018- 2020, sprawozdania rzeczowo-finansowe, informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oleckiego, informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku i Centrum Administracyjnego Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi.

W programie wskazano między innymi na konieczność podjęcia dalszych działań profilaktycznych, rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także utrzymujących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu oleckiego.

III. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.);
- 2) Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.);
- 3) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920);
- 4) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.);
- 5) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720).

IV. DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE OLECKIM W LATACH 2018-2020

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012 r. reguluje organizowanie dzieciom rodzinnej (rodziny zastępcze) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze) pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców oraz zakres i sposób finansowania rodzinnej pieczy zastępczej, a także przyznawania pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym ww. piecze zastępcze.

1. Rodzinna piecza zastępcza

W powiecie oleckim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie czterech gmin:

- Olecko,
- Kowale Oleckie,
- Świątajno,
- Wieliczki.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- **Rodziny spokrewnione** - opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka, będący wstępnym (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwo.

Rok	2018 (stan na koniec roku)	2019 (stan na koniec roku)	2020 (stan na koniec roku)
Liczba rodzin	23	21	20
Liczba dzieci	27	26	26
Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych w ciągu całego roku	3	4	2
Liczba dzieci umieszczonych	3	7	3

Źródło: PCPR w Olecku

- **Rodziny niezawodowe** - tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi.

Rok	2018 (stan na koniec roku)	2019 (stan na koniec roku)	2020 (stan na koniec roku)
Liczba rodzin	6	10	11
Liczba dzieci	10	14	19
Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych w ciągu całego roku	1	4	3
Liczba dzieci umieszczonych	2	4	8

Źródło: PCPR w Olecku

- **Rodziny zawodowe** (w tym rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne) tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rok	2018 (stan na koniec roku)	2019 (stan na koniec roku)	2020 (stan na koniec roku)
Liczba rodzin/ liczba dzieci:			
- zawodowe	8/18	7/24	6/13
- specjalistyczne	1/1	1/1	1/1
- o charakterze pogotowia rodzinnego	1/2	1/2	2/2
Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych w ciągu całego roku i umieszczonych dzieci			
- zawodowe	0/3	0/13	0/5
- specjalistyczne	0/0	0/0	0/0
- o charakterze pogotowia	0/4	0/1	1/1

Źródło: PCPR w Olecku

- **Rodzinne domy dziecka** – tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rok	2018 (stan na koniec roku)	2019 (stan na koniec roku)	2020 (stan na koniec roku)
Liczba rodzinnych domów dziecka	0	0	1
Liczba dzieci	0	0	9
Liczba nowo utworzonych rodzinnych domów dziecka w ciągu całego roku	0	0	1
Liczba dzieci umieszczonych	0	0	1

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując przedstawione tabele należy stwierdzić, że w stosunku do ogółu rodzin funkcjonujących w latach 2018-2020 najwięcej było rodzin zastępczych spokrewnionych.

W 2020 r. w powiecie oleckim 1 rodzina zastępcza zawodowa została przekształcona w rodzinny dom dziecka. Obecnie przebywa w nim 9 dzieci.

Ponadto utworzono kolejną (drugą) rodzinę zawodową o charakterze pogotowia rodzinnego w związku z trwającym wzmożonym okresem zachorowań i rozprzestrzenianiem się COVID-19 oraz koniecznością zabezpieczenia małoletnich w sytuacji zakażenia koronawirusem rodziców i braku zapewnienia czasowej opieki nad dziećmi.

Natomiast liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych kształtowała się na tym samym poziomie. W 2020 r. wzrosła liczba dzieci umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych. Natomiast zmniejszyła się liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych. Było to wynikiem ww. przekształcenia rodziny zastępczej.

- **Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020 wg stanu na koniec każdego roku kalendarzowego.**

Przyczyna umieszczenia dziecka	Rodzina zastępcza																	
	Spokrewniona			Niezawodowa			Zawodowa			Zawodowa specjalistyczna			o charakterze pogotowia rodzinnego			Rodzinny Dom Dziecka		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Przemoc w rodzinie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alkohol	9	9	10	3	2	9	12	10	7	-	-	-	-	2	1	-	-	2
Sieroctwo	4	1	1	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pólsieroctwo	-	1	1	6	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ubóstwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezrobocie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Długotrwała choroba	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niepełnosprawność	1	3	4	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Bezradność w opiece i wychowaniu	10	11	10	1	4	4	5	14	5	-	-	-	2	-	1	-	-	7
Pobyty za granicą	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: PCPR w Olecku

Z zebranych danych wynika, że główną przyczyną umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020 były bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, alkohol, sieroctwo. Spośród wszystkich przyczyn najmniejszy odsetek stanowiły długotrwała choroba oraz niepełnosprawność.

W latach 2018-2020 pobyt rodziców za granicą, stosowanie przemocy domowej, jak również ubóstwo, czy bezrobocie nie były podstawą do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

- **Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz dla funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie powiatu oleckiego.**

Rok	2018	2019	2020
Liczba kandydatów przeszkolonych na rodziny zastępcze	0 os.	10 os.	2 os.
Liczba funkcjonujących rodziców zastępczych, którzy uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez tut. jednostkę	42 os.	20 os.	20 os.
Liczba szkoleń	2 os.	2 os.	3 os.

Źródło: PCPR w Olecku

Powyższa tabela wskazuje, iż mimo prowadzonych kampanii odnośnie naboru kandydatów na rodziny zastępcze, brak jest osób chętnych do pełnienia tej funkcji.

Szkolenia w roku 2019 i 2020 sfinansowane zostały ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków EFS w ramach realizacji projektu „Wsparcie pieczy zastępczej” dla 20 uczestników, tj. rodziców zastępczych.

- **Wsparcie rodzin zastępczych**

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin i liczba dzieci objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (narastająco od początku roku)	34 rodziny 59 dzieci	36 rodzin 75 dzieci	28 rodzin 61 dzieci
Liczba udzielonych porad psychologicznych w ramach poradnictwa specjalistycznego	377	248	267

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując powyższe dane zasadna jest kontynuacja wsparcia rodzin zastępczych i podopiecznych.

• **Dzieci, które opuściły rodziny zastępcze w latach 2018-2020**

Rok	2018	2019	2020	Ogółem
Liczba dzieci, które opuściły RZ. w tym:	19	14	10	43
zostały przysposobione	3	2	1	6
powróciły do rodziny biologicznej	4	5	2	11
umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej	4	2	1	7
rozpoczęły proces usamodzielniania	8	4	4	16
oczekując na adopcję przebywały w rodzinie preadopcyjnej	-	-	-	-
pochodzące z terenu innego powiatu przeniesiono do rodziny zastępczej funkcjonującej na terenie naszego powiatu	-	-	2	2
wróciły pod opiekę opiekuna prawnego	-	-	-	-
pochodzące z naszego powiatu umieszczone zostały na terenie innego powiatu	-	1	-	1

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując powyższą tabelę widzimy, że z roku na rok jest wyraźny spadek liczby dzieci, które opuszczają rodzinną pieczę zastępczą. W pierwszej kolejności wychowankowie rozpoczynają proces usamodzielniania, natomiast coraz mniej podopiecznych powraca pod opiekę rodziców biologicznych.

- **Świadczenia przysługujące rodzinom zastępczym**

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka zgodnie z obowiązującymi przepisami, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

a) 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,

b) 1.052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Ponadto, rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka przysługuje także wynagrodzenie.

c) dodatek nie niższy niż 200 zł miesięcznie - na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka, legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenia te są obowiązkowe i zgodnie z ustawą podlegają waloryzacji.

Rodzinom zastępczym przysługuje także dodatek wychowawczy na każde umieszczone dziecko do 18 roku życia określone w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci..

- **Liczba rodzin korzystających ze środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w latach 2018-2020**

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji. Środki finansowe starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin zastępczych	3	3	4

Źródło: PCPR w Olecku

Zwrot kosztów utrzymania pozostawał w latach 2018-2019 na tym samym poziomie, natomiast w roku 2020 nastąpił wzrost o jedno gospodarstwo domowe. Jest to zależne od liczby umieszczonych wychowanków w rodzinie zastępczej oraz obowiązujących przepisów.

Rodziny zastępcze poza świadczeniami obligatoryjnymi mogą ubiegać się o świadczenia fakultatywne oraz dodatki na dziecko w rodzinie zastępczej. Przyjmując dziecko do rodziny, może otrzymać:

- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, np. na zakup łóżeczka dla dziecka, biurka itp.
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka umieszczonego w rodzinie, np. dofinansowanie do wyjazdu na obóz, wycieczkę itp. Z reguły z pomocy tej należy się rozliczyć okazując rachunki, faktury. Wysokość kwoty dofinansowania ww. świadczeń nie została określona ustawowo.
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego, mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki (np. choroba, pożar itp.).

• **Świadczenia fakultatywne przyznane rodzinom zastępczym w latach 2018-2020**

Rok	2018	2019	2020
Jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej/ decyzje odmowne	10/0	15/2	20/0
Dofinansowania do wypoczynku dziecka poza jego miejscem zamieszkania/ decyzje odmowne	2/0	2/1	2/1
Świadczenia na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu w domu jednorodzinnym i budynku wielorodzinnym/decyzje odmowne	6/0	5/0	4/0
Świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego/decyzje odmowne	1/1	0/0	5/0
Ogółem	19/1	22/3	31/1

Źródło: PCPR w Olecku

W latach 2018-2020 na wniosek rodziny zastępczej decyzją administracyjną były przyznawane świadczenia. W 2018 r. z 19 decyzji, 1 była odmowna, w 2019 r. z 22 decyzji 3 były odmowne, natomiast w 2020 r. wydano 31 decyzji, 1 decyzja odmowna. Przyczyny odmowy to brak zasadności przyznania świadczenia.

- **Ogółem wydatki poniesione na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2018-2020 r.**

Rok	2018	2019	2020
Wysokość wydatków wynikających z ustawy	1.204.338,58 zł	1.342.433,97 zł	1.602,961,80 zł
Dodatek 500+	306.238,01 zł	300.497,18 zł	342.070,13 zł
Ogółem	1.510.576,59 zł	1.642.931,15 zł	1.945.031,93 zł

Źródło: PCPR w Olecku

Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą z roku na rok wzrastają.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza:

Zgodnie z decyzjami Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 lutego 2014 r. na terenie powiatu oleckiego funkcjonuje 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) Dom Nr 1 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 dzieci,
- 2) Dom Nr 2 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 dzieci,
- 3) Dom Nr 3 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 14 dzieci,
- 4) Dom Nr 4 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę,
- 5) Dom Nr 5 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjno-interwencyjnego przeznaczony dla 14 dzieci (4 miejsca interwencyjne),
- 6) Dom Nr 6 im. Janusza Korczaka jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczony dla 10 dzieci.

Zezwolenia na prowadzenie ww. placówek zostały wydane na czas nieokreślony po przeprowadzeniu w dniu 17.01.2014 r. przez Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie kontroli dotyczącej oceny spełnienia warunków oraz standardów określonych w przepisach prawa oraz oględzin obiektów.

Obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną wszystkich prowadzonych w powiecie placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzi Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

- **Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej wg stanu na koniec danego roku**

Rok	Liczba dzieci ogółem	Z powiatu oleckiego	Z innych powiatów	Cudzoziemcy
2018	57	21	36	0
2019	67	27	40	0
2020	64	24	40	0

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że w latach 2018-2020 przebywało więcej dzieci z innych powiatów. Potrzeba umieszczenia większej liczby małoletnich z powiatu oleckiego wzrosła w 2019 r.

- **Przyczyny umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020 wg stanu na koniec każdego roku kalendarzowego**

Przyczyna umieszczenia dziecka	Placówka opiekuńczo - wychowawcza											
	Socjalizacyjna			Interwencyjna			Specjalistyczno – terapeutyczna			rodzinną		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Przemoc w rodzinie	2	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Alkohol	26	28	31	-	5	1	-	-	-	-	-	-
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pólsieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ubóstwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezrobocie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Długotrwała choroba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niepełnosprawność	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezradność w opiece i wychowaniu	19	27	22	1	-	3	-	-	-	-	-	-
Pobyt za granicą	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: PCPR w Olecku

Główną przyczyną umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020 był alkohol i bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Pozostałe przyczyny to stosowanie przemocy w rodzinie oraz pobyt rodziców za granicą.

• **Koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2020**

Nr Domu im. Janusza Korczaka w Olecku	Lata		
	2018	2019	2020
Dom Nr 1	5252,22 zł	5442,85 zł	6049,35 zł
Dom Nr 2	5065,80 zł	5562,96 zł	5710,21 zł
Dom Nr 3	3899,05 zł	4897,94 zł	5235,49 zł
Dom Nr 4	4287,02 zł	4084,28 zł	4262,16 zł
Dom Nr 5	3967,46 zł	4091,12 zł	4763,61 zł
Dom Nr 6	5867,94 zł	5028,49 zł	5747,07 zł

Źródło: PCPR w Olecku

Powyższa tabela wskazuje, że koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej z roku na rok wzrasta. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wprowadzane są Zarządzeniem Starosty Oleckiego, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r., mogły być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia (przebywać w tych placówkach mogły do dnia 31 grudnia 2019 r.). Po 31 grudnia 2019 r. w placówkach mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan ich zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.

W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce oraz zgodnie z postanowieniem Sądu odnośnie zmiany placówki Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje małoletniemu miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto bada sytuację socjalno - bytową rodziców

biologicznych dzieci umieszczanych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i ustala im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

- Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej według wieku w latach 2018-2020**

Stan na koniec roku	Liczba dzieci					
	poniżej 1 roku	od 1 roku do 3 lat	4-6 lat	7-13 lat	14-17 lat	18-24 lat
2018	0	0	1	23	18	15
2019	0	1	3	24	23	16
2020	0	1	2	25	22	14

Źródło: PCPR w Olecku

Analizując powyższe lata i wiek wychowanków przebywających w placówce – umieszczenie dzieci poniżej 10 roku było zgodne z zapisami ustawy, tj. w wyniku nierozdzielania rodzeństwa..

- Ogółem wydatki poniesione na instytucjonalną pieczę zastępczą w latach 2018-2020 r.**

Rok	2018	2019	2020
Wysokość wydatków wynikających z ustawy	123.528,54 zł	118.467,58 zł	133.645,62 zł
Dodatek 500+	-	140.046,05 zł	297.032,82 zł
Ogółem	123.528,54 zł	258.513,63 zł	430.678,44 zł

Źródło: PCPR w Olecku

Wydatki na instytucjonalną pieczę zastępczą z roku na rok wzrastają. Ma to związek ze wzrostem kosztów utrzymania dziecka w sześciu Domach im. J. Korczaka funkcjonujących na terenie powiatu.

- Zapytania innych powiatów odnośnie możliwości umieszczenia małoletnich w placówkach na naszym terenie:**

Rok	2018	2019	2020
Ilość dzieci wskazana w zapytaniach	72	178	360

Źródło: PCPR w Olecku

Powyższa tabela wskazuje, że są dalsze potrzeby umieszczania dzieci w placówkach.

3. Osoby usamodzielniane:

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te cechują się często biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiając młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

Organizowanie ww. wsparcia prowadzone jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- **Wsparcie finansowe dla osób usamodzielnianych (dotyczy całego roku)**

Rodzaj pomocy	Liczba osób usamodzielnianych		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Pomoc na kontynuowanie nauki	25	24	24
Pomoc na usamodzielnienie	2	2	3
Pomoc na zagospodarowanie	7	2	3

Źródło: PCPR w Olecku

Wychowankowie podejmują decyzję wraz z opiekunami/rodzicami zastępczymi o pozostaniu w pieczy zastępczej po osiągnięciu pełnoletności, w przypadku gdy kontynuują naukę.

- **Liczba osób usamodzielnianych korzystających ze wsparcia w Mieszkanii Chronionym funkcjonującym przy PCPR w Olecku (w ciągu całego roku):**

Rok	Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób usamodzielnianych	Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i zamieszkujących w mieszkaniach chronionych
2018	2	1
2019	5	3
2020	5	5

Źródło: PCPR w Olecku

W 2020 roku wykorzystali maksymalną ilość miejsc w mieszkaniach chronionych w związku z procesem usamodzielnienia

V. WSPÓLPRACA Z GMINAMI

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na jego opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

- **Wydatki ponoszone przez gminy za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2018 - 2020 r.**

Gmina	Kwota wydatków			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Ogółem
Olecko	131.503,43 zł	148.054,62 zł	164.295,48 zł	443.853,53 zł
Kowale Oleckie	19.473,66 zł	15. 526,34 zł	17.158,48 zł	52.158,48 zł
Świątajno	741,22 zł	3916,65 zł	13.087,07 zł	17.744,94 zł
Wieliczki	17.119,53 zł	25.637,77 zł	38.671,25 zł	81.428,55 zł

Źródło: PCPR w Olecku

W analizowanych latach najwyższe wydatki poniosła gmina Olecko, następnie gmina Wieliczki, Kowale Oleckie i Świątajno.

- **Wydatki ponoszone przez gminy za dzieci umieszczone w Domach im. Janusza Korczaka w Olecku w latach 2018 -2020 r.**

Gmina	Kwota wydatków			
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Ogółem
Olecko	207.775,15 zł	226.977,25 zł	275.375,06 zł	710.127,46 zł
Kowale Oleckie	31.324,65 zł	43.890,30 zł	61.080,33 zł	136.295,28 zł
Świątajno	25.923,76 zł	2622,76 zł	18.104,74 zł	46.651,26 zł
Wieliczki	-	-	-	-

Źródło: PCPR w Olecku

Najwyższe wydatki w okresie trzech ostatnich lat dotyczyły gminy Olecko. Natomiast gmina Wieliczki w analizowanych latach nie poniosła żadnych wydatków, gdyż w placówce nie umieszczono dzieci z tej gminy.

- **Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu oleckiego przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020 r.**

Gmina	Rodzaj pieczy zastępczej						Razem		
	Rodzinna piecza zastępcza			Instytucjonalna piecza zastępcza					
Rok	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Olecko	27	33	38	11	17	16	38	50	54
Kowale Oleckie	6	6	9	3	2	5	9	8	14
Świątajno	1	2	2	1	2	8	2	4	10
Wieliczki	7	7	4	0	0	0	7	7	4
Ogółem	41	48	53	15	21	29	56	69	82

Źródło: PCPR w Olecku

W 2020 r. 82 dzieci z terenu powiatu oleckiego przebywało w pieczy zastępczej. 53 dzieci w rodzinach zastępczych i 29 w Domach im. J. Korczaka w Olecku. Powyższa tabela wskazuje, że z roku na rok coraz więcej małoletnich jest umieszczanych w pieczy zastępczej.

VI. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE OLECKIM

W celu dokonania analizy sytuacji rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze, informacje źródłowe pozyskano z ośrodków pomocy społecznej, funkcjonujących na terenie powiatu oleckiego.

Wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy do zadań własnych gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolność do wypełniania tych funkcji.

• Rodziny biologiczne objęte wsparciem przez OPS w latach 2018 - 2020 r.

	MOPS Olecko			GOPS Świątajno			GOPS Kowale Oleckie			GOPS Wieliczki		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Liczba rodzin, w tym liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	17 w tym 55 dzieci	20 w tym 58 dzieci	16 w tym 45 dzieci	12 w tym 24 dzieci	12 w tym 21 dzieci	8 w tym 11 dzieci	17 w tym 52 dzieci	19 w tym 54 dzieci	16 w tym 49 dzieci	10 w tym 23 dzieci	2 w tym 4 dzieci	2 w tym 4 dzieci
Liczba rodzin z którymi była prowadzona praca socjalna w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	11	12	18	2	3	3	4	4	3	2	1	1
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej	753	726	760	264	265	251	507	503	409	194	178	154
Liczba rodzin, w tym liczba dzieci w rodzinach objętych pracą socjalną wg stanu na koniec poszczególnych lat	297 w tym 391 dzieci	327 w tym 446 dzieci	473 w tym 610 dzieci	73 w tym 176 dzieci	71 w tym 170 dzieci	67 w tym 161 dzieci	1124 w tym 3372 dzieci	1894 w tym 562 dzieci	1882 w tym 5646 dzieci	194 w tym 179 dzieci	178 w tym 144 dzieci	154 w tym 123 dzieci

źródło: MOPS w Olecku, GOPS w Świątajnie, GOPS w Kowalach Oleckich, GOPS w Wieliczkach.

Największą liczbę rodzin, w tym liczbę dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny odnotowano w gminach Olecko i Kowale Oleckie. Wszystkie gminy prowadziły pracę socjalną w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych. Najwięcej rodzin, w tym dzieci objętych pracą socjalną wg stanu na koniec poszczególnych lat wykazał GOPS Kowale Oleckie.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin biologicznych objętych wsparciem w latach 2018-2020 oraz powody przyznania świadczeń.

Z analizy wynika, że najczęstszymi problemami zgłaszanymi przez osoby korzystające z pomocy społecznej w latach w 2018-2020 były: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm. Ww. problemy mogą warunkować występowanie trudności opiekuńczo-wychowawczych, niewydolności wychowawczej, bezradności i co za tym idzie, konieczności przejęcia opieki nad dziećmi przez rodzinne lub instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

Powody przyznania pomocy	MOPS Olecko			GOPS Świętajno			GOPS Kowale Oleckie			GOPS Wieliczki		
	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019	Liczba rodzin 2020	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019	Liczba rodzin 2020	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019	Liczba rodzin 2020	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019	Liczba rodzin 2020
Ubóstwo	126	137	151	32	28	15	5	3	3	12	30	20
Sieroctwo	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Bezdomność	23	22	24	5	3	3	4	4	4	0	2	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	161	148	118	8	12	22	1	1	1	31	24	12
Bezrobocie	315	320	329	135	118	123	100	191	120	97	84	85
Niepełnosprawność	109	96	91	45	47	35	34	33	26	39	32	21
Długotrwała choroba	377	407	387	32	60	47	34	33	28	57	56	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	120	152	161	44	12	41	1	0	4	11	20	16
Przemoc w rodzinie	5	13	13	7	7	3	0	0	0	0	0	-
Alkoholizm	22	24	25	3	11	5	0	0	1	1	-	-
Narkomania	4	4	6	1	1	0	0	0	0	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	6	12	3	3	0	0	1	1	3	1	1
Zdarzenie losowe	0	2	2	1	3	1	0	0	0	3	1	0
Sytuacja kryzysowa	-	-	-	-	-	0	1	0	0	1	-	-
Liczba rodzin dotkniętych przemocą, w tym liczba dzieci w rodzinach objętych pracą zespołu interdyscyplinarnego				-								
Wielodzietność	12	15	27	26	3	15	-	-	-	0	10	10
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

źródło: MOPS w Olecku, GOPS w Świętajnie, GOPS w Kowalach Oleckich, GOPS w Wieliczkach.

VII. CELE PROGRAMU I DZIAŁANIA:

Celem programu jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie oleckim.

Poniżej przedstawiono cele szczegółowe i obszary działań.

Cel szczegółowy I.

- **Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Promocja rodzicielstwa zastępczego	- PCPR Partnerzy: -organizacje pozarządowe	- liczba podjętych inicjatyw	- zwiększenie świadomości społecznej i inicjatyw dotyczących zastępczych form opieki rodzinnej
2.	Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	-PCPR, Partnerzy: -organizacje pozarządowe	-liczba pozyskanych kandydatów	- zwiększenie liczby kandydatów na rodziny zastępcze poprzez promowanie rodzicielstwa zastępczego
3.	Diagnoza, opiniowanie i kwalifikowanie kandydatów na rodziców zastępczych,	-PCPR	- liczba osób objętych diagnozą	- wyłonienie kandydatów z odpowiednimi predyspozycjami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
4.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych	-PCPR <u>Partnerzy:</u> -Ośrodek adopcyjny	-liczba kandydatów przeszkolonych	- zwiększenie liczby profesjonalnie przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
5.	Wyznaczenie maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych (limit dotyczy rodzin już funkcjonujących oraz nowo utworzonych rodzin, z którymi umowy mogą być	- Zarząd Powiatu w Olecku -Rada Powiatu w Olecku -PCPR,	- liczba nowo utworzonych zawodowych rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, -liczba funkcjonujących zawodowych rodzin zastępczych wg stanu na koniec roku kalendarzowego	- zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych zgodnie z założonym limitem

	jeszcze zawarte): 1) w 2021 r. – 14 rodzin 2) w 2022 r. – 15 rodzin 3) w 2023 r. – 16 rodzin			
6.	Tworzenie rodzinnych domów dziecka	-PCPR -Starostwo Powiatowe	-liczba rodzinnych domów dziecka -liczba nowo utworzonych rodzinnych domów dziecka	- rozwój i zwiększenie miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
7.	Wystawianie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	-PCPR	- liczba sporządzonych opinii dla kandydatów, -liczba sporządzonych opinii dla funkcjonujących rodzin	-zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych
8.	Przeprowadzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczanych i przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	-PCPR	- liczba przeprowadzonych diagnoz/liczba dzieci	- wsparcie rodziców zastępczych poprzez indywidualną pracę z dzieckiem
9.	Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	-Starostwo Powiatowe, -PCPR	- liczba zatrudnionych koordynatorów	-zwiększenie profesjonalnie przygotowanej kadry
10.	Organizowanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz zajęcia warsztatowe dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	-PCPR	- liczba osób biorących udział w grupach wsparcia - liczba przeprowadzonych zajęć warsztatowych/ liczba dzieci	- wzmocnienie rodzin zastępczych w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych wychowanków i w funkcjonowaniu rodzin a także pomoc w organizowaniu czasu wolnego dzieciom umieszczonym w rodzinie zastępczej
11.	Organizowanie specjalistycznego	-PCPR	- liczba udzielonych porad specjalistycznych	- zwiększenie świadomości

	poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zastępczych oraz umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej		-liczba dzieci z rodzin zastępczych objętych poradnictwem psychologiczno – pedagogicznym	i wiedzy wśród rodzin zastępczych dotyczących małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej
12.	Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na tworzenie i utrzymanie rodzin zastępczych oraz świadczeń fakultatywnych im przysługujących, m.in. na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych, dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	-Starostwo Powiatowe, -PCPR	- wysokość wypłaconych środków	- zabezpieczenie potrzeb rodzin zastępczych -poprawa warunków bytowych dzieci przebywających w rodzinie zastępczej
13.	Przygotowanie rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci do procesu usamodzielnienia	- PCPR	-liczba wychowanków, którzy opracowali indywidualny program usamodzielnienia	- samodzielne funkcjonowanie wychowanków w społeczeństwie

Cel szczegółowy II.

- **Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy	-PCPR <u>Partnerzy:</u> -Domy	- liczba osób korzystających ze specjalistycznej	-zwiększenie świadomości młodzieży oraz

	zastępczej poprzez zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i pedagogicznej	im. Janusza Korczaka	pomocy	pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, a także wzrost samodzielności
2.	Realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia	- PCPR <u>Partnerzy:</u> - Domy im. Janusza Korczaka	-liczba realizowanych programów usamodzielnienia	- przygotowanie wychowanków do samodzielności
3.	Wspieranie finansowe i rzeczowe	-PCPR <u>Partnerzy:</u> -Starostwo Powiatowe	-liczba osób korzystająca ze świadczeń	-zabezpieczenie potrzeb usamodzielnianych wychowanków
4.	Prowadzenie mieszkań chronionych	-PCPR <u>Partnerzy:</u> -Starostwo Powiatowe -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych	-liczba prowadzonych mieszkań chronionych dla usamodzielnionych wychowanków / liczba miejsc -liczba usamodzielnionych wychowanków przebywających w mieszkaniach chronionych	-umożliwienie usamodzielnionym wychowankom samodzielnego zamieszkania
5.	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy (w ramach umowy najmu lokalu)	- PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych -samorządy gmin <u>Partnerzy:</u> -Lokalne instytucje i organizacje pozarządowe	-liczba wychowanków, którym udzielono wsparcia w zakresie uzyskania lokalu z zasobów gminy	-poprawa warunków bytowych usamodzielnianych wychowanków
6.	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych	- PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych <u>Partnerzy:</u> -Starostwo Powiatowe, -Samorząd Wojewódzki	- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów, - rodzaje wsparcia	-zwiększenie szans edukacyjnych, zawodowych usamodzielnianych wychowanków

7.	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	-PCPR, -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych -PUP <u>Partnerzy:</u> -Lokalne instytucje i organizacje pozarządowe	- liczba wychowanków, którym udzielono wsparcia	-nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy
8.	Zwiększenie kompetencji społecznych osób usamodzielnianych poprzez poradnictwo specjalistyczne i pracę socjalną	-PCPR -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych	- liczba usamodzielnionych wychowanków, którym udzielono wsparcia	-zwiększenie szans w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych przez usamodzielnionych
9.	Zapewnienie w budżecie powiatu środków finansowych przeznaczonych na wypłatę świadczeń związanych z usamodzielnieniem się wychowanków placówek i rodzin zastępczych w celu sprawnej realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia	- PCPR, <u>Partnerzy:</u> -Starostwo Powiatowe	- liczba osób korzystających ze świadczeń / kwota	-wsparcie materialno-finansowe wychowanków po opuszczeniu pieczy

Cel szczegółowy III.

- **Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – indywidualne konsultacje, pomoc prawna	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, - PCPR <u>Partnerzy:</u> -lokalne instytucje i organizacje pozarządowe	-liczba osób korzystających ze wsparcia i specjalistycznej pomocy	-zapewnienie rodzinom biologicznym odpowiedniego wsparcia specjalistycznego-wzmocnienie rodzin biologicznych w rozwiązywaniu problemów

				opiekuńczo- -wychowawczych
2.	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – możliwość organizowania zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, -PCPR, -kuratorzy, -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych <u>Partnerzy:</u> -lokalne instytucje i organizacje pozarządowe -Ośrodki Pomocy Społecznej	-liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznym -liczba osób, które ukończyły warsztaty, -liczba dzieci biorących udział w zajęciach	-wspieranie rodzin biologicznych w kierunku zapobiegania powrotowi dzieci do pieczy zastępczej
3.	Współpraca koordynatora z asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego tymczasowo w rodzinnej pieczy zastępczej	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, -PCPR <u>Partnerzy:</u> -lokalne instytucje i organizacje pozarządowe	- liczba rodzin objętych współpracą	-poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych
4.	Współpraca wychowawców, pracownika socjalnego oraz innych specjalistów zatrudnionych w Centrum Administracyjnym Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z asystentem rodziny, pracownikami socjalnymi OPS-ów i innymi instytucjami na rzecz rodzin biologicznych według potrzeb	-Asystenci rodzin, -koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, -PCPR, -kuratorzy, -Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych <u>Partnerzy:</u> -lokalne instytucje i organizacje pozarządowe	-liczba rodziców biologicznych objętych wsparciem	- wypracowanie spójnych działań mających na celu kompleksową pomoc rodzinom biologicznym

Cel szczegółowy IV.

- **Podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie**

Profesjonalna kadra jest kluczowa we właściwym wypełnianiu zadań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Dlatego tak ważne jest to, aby pracownicy mieli możliwość systematycznego kształcenia i podnoszenia swoich kwalifikacji.

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	- PCPR Partnerzy: -Starostwo powiatowe, -Samorząd wojewódzki		-wyspecjalizowana kadra
2.	Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie oraz korzystanie z doświadczeń innych w zakresie stosowania dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną	- PCPR Partnerzy: -Starostwo powiatowe, -Samorząd wojewódzki, -organizacje pozarządowe	-liczba przebytych szkoleń i konferencji, -liczba pracowników wdrażających nabyte umiejętności oraz sprawdzone rozwiązania	-wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry, -poznanie i wdrożenie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie
3.	Inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń i pomocy dziecku oraz rodzinie	- PCPR Partnerzy: -lokalne instytucje -organizacje pozarządowe	-rodzaj instytucji współpracujących	- podejmowanie współpracy w celu wsparcia rodzin

Cel szczegółowy V.

- **Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu oleckiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej**

Lp.	Działania	Realizatorzy i Partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Utrzymanie i podnoszenie standardów usług w placówkach funkcjonujących na terenie powiatu oleckiego obsługiwanych przez Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku	- Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	- rodzaje podejmowanych działań	-poprawa jakości usług
2.	Wspieranie pełnoletnich wychowanków	-Domy im. Janusza	-liczba	-zwiększenie

	<p>przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w ich procesie usamodzielnienia poprzez: zajęcia z wychowankami z zakresu doradztwa zawodowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> -pomoc usamodzielniającym się wychowankom w załatwianiu spraw formalnych, -zaspakajanie potrzeb poznawczych, społecznych i emocjonalnych wychowanków 	<p>Korczaka, -Starostwo Powiatowe <u>Partnerzy:</u> -PCPR</p>	<p>wychowanków korzystających ze wsparcia</p>	<p>świadomości młodzieży oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, a także wzrost samodzielności</p>
3.	<p>Zaspakajanie potrzeb poznawczych, społecznych i emocjonalnych wychowanków poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> -udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w rozwiązywaniu trudności szkolnych, - organizowanie i wychowankom zajęć w czasie wolnym, t. j. wycieczki krajoznawcze, kolonie, wyjazdy do teatru, - zajęcia profilaktyczne, psychoedukacyjne i wyrównawcze, - zapewnienie dzieciom optymalnych warunków życia, zbliżonych do środowiska rodzinnego(mała liczebność mieszkańców domów, indywidualizacja opieki), 	<p>- Domy im. Janusza Korczaka, -Starostwo Powiatowe <u>Partnerzy:</u> -PCPR</p>	<p>- liczba wychowanków w objętych wsparciem, -liczba organizowanych zajęć, warsztatów, -liczba wychowanków urlopowanych do rodziny, -liczba rodziców uczestniczących w posiedzeniach zespołowych dot. okresowej oceny sytuacji dziecka</p>	<p>-zabezpieczenie potrzeb wychowanków</p>
4.	<p>Integracja wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej (spotkania integrujące poszczególne Domy i inne placówki opiekuńczo-wychowawcze)</p>	<p>- Domy im. J. Korczaka w Olecku</p>	<p>-ilość uczestników</p>	<p>-wymiana doświadczeń, - wspólna zabawa</p>
5.	<p>Pozyskiwanie pomocy wolontariuszy do realizacji zadań zakresu opieki nad dzieckiem (działania wspierania dzieci i młodzieży w rozwoju zainteresowań i edukacji)</p>	<p>- Domy im. J. Korczaka w Olecku</p>	<p>- liczba wolontariuszy wspomagających pracę z dziećmi</p>	<p>- różnorodne formy spędzania wolnego czasu -osiąganie lepszych wyników w nauce</p>
6.	<p>Organizowanie szkoleń, warsztatów dla wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej</p>	<p>- Domy im. J. Korczaka w Olecku</p>	<p>-liczba szkoleń, warsztatów, liczba osób objętych działaniami</p>	<p>- wzrost wiedzy, umiejętności i kompetencji wychowanków</p>
7.	<p>Współpraca z rodzinami biologicznymi wychowanków poprzez : organizowanie spotkań integracyjnych, szkoleniowych z rodzicami wychowanków – wyrabianie umiejętności wychowawczych, aktywizację udziału rodziców w życiu dziecka i uświadamianie rodzicom potrzeb ich dzieci</p>	<p>-Domy im. Janusza Korczaka, -PCPR</p>	<p>-liczba spotkań, -liczba osób objętych działaniami</p>	<p>-wzrost świadomości rodziców biologicznych poprzez aktywny udział w życiu dziecka</p>
8.	<p>Szkolenie kadry i stałe podnoszenie kompetencji zawodowych – wzbogacanie</p>	<p>-Domy im. Janusza Korczaka</p>	<p>-liczba uczestników szkoleń,</p>	<p>- wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry,</p>

	wiedzy i umiejętności w obszarze wychowania		-liczba szkoleń	- wyspecjalizowana kadra
9.	Współpraca w zakresie odbywania 10 godz. praktyk przez kandydatów na rodziców zastępczych	- Domy im. Janusza Korczaka Partnerzy: -PCPR	- liczba kandydatów	- zwiększenie świadomości społecznej i inicjatyw dotyczących zastępczych form opieki
10.	Utrzymanie standardu w zakresie umieszczania wychowanków powyżej 10 r.ż.	- Domy im. Janusza Korczaka	- liczba umieszczonych dzieci w rodzinach zastępczych	- zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 r. ż. w instytucjonalnej pieczy zastępczej
11.	Zwiększenie liczby miejsc w placówkach na potrzeby umieszczania małoletnich	-Domy im. Janusza Korczaka	- liczba zwiększonych miejsc	-zwiększenie liczby miejsc na podstawie zezwolenia Wojewody
12.	Umieszczanie dzieci poniżej 10 r. ż. w sytuacji, gdy w placówce przebywa matka lub ojciec, przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa	- Domy im. Janusza Korczaka	-liczba dzieci	- możliwość nierozdzielania rodzeństwa oraz rodziców z dziećmi
13.	Stałe monitorowanie zachodzących procesów i podejmowanie inicjatywy w celu wprowadzania zmian w funkcjonowaniu placówek lub konieczności utworzenia kolejnych placówek bądź innej infrastruktury pod potrzeby wychowanków.	-Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Partnerzy: -PCPR, -Starostwo Powiatowe	- liczba i rodzaj działań	- możliwość udzielenia wsparcia wychowankom
14.	Opracowywanie, realizacje programów, projektów pod potrzeby przebywających wychowanków	-Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Partnerzy: -PCPR, -Starostwo Powiatowe - organizacje pozarządowe	-liczba realizowanych programów, projektów -liczba wychowanków objętych wsparciem	- możliwość udzielenia wsparcia wychowankom

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU:

Zadania realizowane w ramach Programu finansowane będą w szczególności z:

- 1) budżetu powiatu oleckiego,
- 2) budżetu państwa – dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych i zleconych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 3) budżetów powiatowych (art.191 ust.4 ustawy – z tyt. zawartych porozumień),
- 4) budżetów gminnych (art.191 ust. 8 ustawy),
- 5) środki z innych źródeł zewnętrznych.

IX. MONITORING i EWALUACJA PROGRAMU:

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku. Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020” odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje o zrealizowanych działaniach będą przedstawiane Zarządowi Powiatu w Olecku i Radzie Powiatu w Olecku w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023” jest kontynuacją poprzedniego programu, ma charakter otwarty i będzie podlegał zmianom w zależności od pojawiających się potrzeb.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Ostatnia edycja programu realizowana była w latach 2018-2020. W związku z jej zakończeniem opracowany został projekt programu na okres kolejnych 3 lat, tj. na lata 2021-2023.

Program zawiera cele i kierunki działań, które będą podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku i Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych oraz Domów im. J. Korczaka w Olecku i ich wychowanków. Ponadto wskazuje limit rodzin zastępczych zawodowych na kolejne lata.

W celu zebrania uwag i opinii nt. projektu uchwały został on poddany konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zrównanymi z terenu powiatu oleckiego.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały uznaje się za zasadne.